ritati opponitur. Nam ſicut beſtiæ neque vitium eſt, neque virtus, ita neque Dei, ſed hæc præſtantius quid virtute, illa diuerſum quoddam à vitio genus eſt. Quoniam verò rarum eſt, vt vir diuinus ſit: quemadmodum Lacones, cùm aliquem valde admirantur, diuinus, inquiunt, vir eſt: ſic & ferinus natura inter homines rarus aliquis eſt: maximè tamen inter Barbaros reperitur. fiunt verò nonnulla etiam ex morbis, & læſionibus. quinetiam eos homines, qui vitiis exuperant, ita infamamus. Sed de tali quidem affectione poſterius mentio quædam facienda eſt. de vitio autem dictum eſt prius. De incontinentia verò & mollitie, & deliciis nunc eſt diſſerendum: de continentia item & tolerantia. neque enim quaſi iidem cum virtute & prauitate habitus ſint, neque vt diuerſum genus, vtraque harum exiſtimanda eſt. Oportet autem, ſicut in aliis fecimus, ponere ea quæ apparent, & prius dubitare, deinde ita demonſtrare. ac maximè quidem omnia illuſtria & probabilia circa hos affectus: ſin minus, pleraque, & præcipua producere debemus. nam ſi ſoluantur ea, quæ difficultatem habent, illuſtria verò & probabilia relinquantur: ſatis erit demonſtratum.

CAPVT II.

VIdetur igitur continentia & tolerantia ex bonis & laudabilibus: incontinentia verò & mollities ex prauis & vituperatione dignis rebus eſſe. Idem quoque eſſe continens & perſtans in conſilio rationis, idem incontinens & è rationis cõſilio excedens. atque incontinens quidem cognoſcens praua eſſe quæ agit, ob affectum tamen agit: at continens cùm prauas ſciat eſſe cupiditates, ob rationem eas non ſequitur. Temperantem quoque continentem & tolerantem eſſe dicunt. atque eum qui eiuſmodi ſit, alij omnem eſſe temperantem aſſerunt, alij minimè: & intemperantem incontinentem & incontinentem intemperantem confusè, alij diuerſos eſſe aiunt. At prudentem interdum negant eſſe poſſe incontinentem: interdum nonnullos qui ſint prudentes & callidi, eſſe incontinentes affirmant. adde quòd incontinentes & iræ, & honoris, & lucri etiam dicuntur. Atque ea quidem quæ dicuntur, huiuſmodi ſunt.

CAPVT III.

DVbitaret autem quiſpiam quo modo rectè exiſtimans aliquis agat incontinenter. Namvt ſciens quiſpiam agat, aiunt nonnulli fieri nullo modo poſſe. abſurdũ

A θειότερον ἕξις· καὶ τὸ ὥσπερ εὐθὺς θηρίου οὐδὲ κακία, οὐδ' ἀρετή, οὕτως οὐδὲ θεοῦ· ἀλλ' ἢ μᾶλλον, τιμιώτερον ἀρετῆς ἡ ἕτερόν τι γένος κακίας. ἐπεὶ δ' σπάνιον καὶ τὸ θεῖον οἷόν τε ἦν, καθάπερ οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν, ὅταν ἀγαθόν τι σφόδρα τινὰ θαυμάσωσιν, θεῖος ἀνὴρ φασίν· οὕτω καὶ ὁ θηριώδης ἐν τοῖς ἀνθρώποις σπάνιος. μάλιστα δ' ἐν τοῖς βαρ-

B βάροις δοκεῖ γίνεσθαι καὶ διὰ νόσους καὶ περιστάσεις· καὶ τοὺς διὰ κακίαν δὲ τοὺς ἀνθρώπους ὑπερβαλλόντας, οὕτως ὀνειδίζομεν· πλὴν περὶ μὲν τῆς τοιαύτης διαθέσεως, ὕστερον ποιητέον τινὰ μνείαν. περὶ δὲ κακίας εἰρήσθω πρότερον· περὶ δὲ ἀκρασίας καὶ μαλακίας καὶ τρυφῆς λεκτέον, καὶ περὶ ἐγκρατείας καὶ καρτερίας· οὐ γὰρ ὡς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἕξεων τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ μοχθηρίᾳ, ἑκατέραν

C αὐτοῦ ὑπολητέον, οὐδ' ὡς ἕτερον γένος. δεῖ δ', ὥσπερ ὅθεν τοὺς λόγους, τιθέντας τὰ φαινόμενα, καὶ πρῶτον διαπορήσαντας, οὕτω δεικνύναι, μάλιστα μὲν οὖν πάντα τὰ ἔνδοξα, περὶ ταῦτα τὰ πάθη· εἰ δὲ μὴ, τὰ πλεῖστα καὶ κυριώτατα· ἐὰν γὰρ λύνται τὰ δυσχερῆ, καὶ καταλείπηται τὰ ἔνδοξα, ἱκανῶς δεδείγμεθα

D καλῶς.

Κεφάλαιον β.

ΔΟκεῖ δὴ καὶ τὸ ἐγκρατὲς καὶ καρτερὸν, τὸν ἀστοῦ σωμάτων καὶ τὸν ἐπαινετὸν εἶναι· καὶ τὸ ἀκρατὲς τε καὶ μαλακὸν, τὸν φαῦλόν τε καὶ ψεκτὸν· καὶ ὁ αὐτὸς ἐγκρατὴς καὶ ἐμμενετικὸς τοῦ λογισμοῦ, καὶ ὁ μὲν ἀκρατὴς καὶ ἐκστατικὸς τοῦ λογισμοῦ· καὶ ὁ μὲν ἀκρατὴς, εἰδὼς ὅτι φαῦλα, πράττει διὰ πάθος· ὁ δ' ἐγκρατὴς,

E εἰδὼς ὅτι φαῦλα αἱ ἐπιθυμίαι, οὐκ ἀκολουθεῖ διὰ τὸν λόγον· καὶ τὸν σώφρονα μὲν, ἐγκρατῆ καὶ καρτερικὸν τὸν τοιοῦτον, οἱ μὲν, πάντα σώφρονα· οἱ δ', οὐ· καὶ τὸν ἀκόλαστον, ἀκρατῆ καὶ τὸν ἀκρατῆ, ἀκόλαστον συγκεχωρήκασι· οἱ δ', ἑτέρους εἶναί φασι. τὸν δὲ φρόνιμον, ὁτὲ μὲν, οὐ φασιν ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀκρατῆ· ὁτὲ δὲ, ἐνίους φρονίμους ὄντας καὶ δεινοὺς,

F ἀκρατεῖς εἶναι. ἔτι, ἀκρατεῖς λέγονται, καὶ θυμοῦ, καὶ τιμῆς, καὶ κέρδους. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα, ταῦτ' ἐστίν.

Κεφάλαιον γ.

ΑΠορήσειε δ' αὖ τις, πῶς ὑπολαμβάνων ὀρθῶς, ἀκρατεύεταί τις. ὅτι σταθμόν μὲν οὖν οὔ φασί τινες οἷόν τε εἶναι· δεινὸν γὰρ

ὅτι γίνεται